

Dr. Mustafa Cerić

Reisu-l-ulema (1993.-2012.)

PRVA RAMAZANSKA HUTBA

(07. ramazan 1438 h.g.)

(02. juni 2017. godine)

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَ أَوْقَاتَ رَمَضَانَ عَلَى غَيْرِهِ مِنَ الْأَزْمَانِ وَأَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ هُدًى وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ ، أَحَمَدُهُ سُبْحَانَهُ وَأَشْكُرُهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ نَبِيَّنَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ الَّذِي كَانَ يُخْصَّ رَمَضَانَ بِمَا لَمْ يُخْصَّ بِهِ غَيْرُهُ مِنْ صَلَاةٍ وَتِلَاوَةٍ وَصَدَقَةٍ وَبِرٍّ وَإِحْسَانٍ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الطَّاهِرِينَ الَّذِينَ آتَرُوا رِضًا لِلَّهِ عَلَى شَهَوَاتِ نَفْسِهِمْ فَخَرَجُوا مِنَ الدُّنْيَا مَا جُورِينَ وَعَلَى سَعْيِهِمْ مَشْكُورِينَ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ. قَالَ تَعَالَى: وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ، وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرْطًا.. وَعَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ أَظْلَكَكُمْ شَهْرٌ عَظِيمٌ مُبَارَكٌ، شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ، شَهْرٌ جَعَلَ اللَّهُ صِيَامَهُ فَرِيضَةً وَقِيَامَ لَيْلِهِ تَطَوُّعًا، وَهُوَ شَهْرُ الصَّبْرِ، وَالصَّبْرُ ثَوَابُهُ الْجَنَّةُ..

أَمَّا بَعْدُ: فَيَا عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيكُمْ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ فِيهِ جَمَاعُ الْخَيْرِ كُلِّهِ فَاجْعَلُوا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ عَذَابِ اللَّهِ وَقَايَةَ بِفِعْلِ الْأَوْامِرِ وَتَرْكِ النَّوَاهِي. .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوهُ، إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ!

Hvala Allahu što je učinio da vrijeme Ramazana bude efdalnije od ostalog vremena. U njemu je Allah objavio Kur'an kao putokaz i jasan svjetonazor prema kojem se zna razlika između istine i laži. Svjedočim da nema boga osim Allaha, koji nema ni druga ni partnera, koji nije nikome i ničemu sličan. Također, svjedočim da je Muhammed Allahov pokornik i Poslanik, koji je poticao ljude da u Ramazanu čine što više ibadeta i dobročinstva.

Allahu Milostivi, blagoslovi Poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i sve njegove odabrane ashabe kojima je bio važniji Allahov rizaluk nego tjelesne strasti pa su, stoga, završili na

dunjaluku nagrađeni i za svoj napor odlikovani Allahovom zahvalnošću. Neka je na sve njih salavat i selam do Sudnjega dana, a posebno na hazreti Ebu Bekra, Omera, Osmana, Aliju, Hasana i Husejnu!

Allah Svevišnji kaže u Kur'anu Časnom: - *Imaj sabura s onima koji su predani Allahu i danju i noću, želeći postići Allahovo zadovoljstvo! Nemoj skidati očiju s njih, tražeći dunjalučke užitke. I nemoj se povoditi za onim kojem smo srce ulijenili pa se Boga ne sjeća, koji slijedi svoje strasti i u svemu pretjeruje* (Kur'an, 18:28).

Časni ashab Selman Fārisi prenosi da je Muhammed, a.s., reako: - *O ljudi, časni mjesec Ramazan se nadnio nad vama. U njemu je noć bolja od hiljadu mjeseci; u njemu je propisan post i poželjno je da se u njemu klanja što više nafila. To je mjesec sabura, a nagrada za sabur je Džennet.*

O Allahovi pokornici, savjetujem sebi i vama da kod sebe razvijamo "takvaluk", a to je svijest o Allahu, o Njegovom prisustvu, o Njegovoj moći i milosti, o *sevapu*, kojeg nam Allah obećava (*al-ve'du*) i o *azabu* na kojeg nas Allah upozorava (*al-ve'īdu*).

O vjerni, dužni i zaduženi Allahovi pokornici, budite od onih koji traže i koji imaju Allahovu zaštitu, koji su Allahu pokorni, jer Allah je uz one koji su pobožni i koji su dobročinitelji!

Draga braćo i sestre,

danas je SEDMI dan Ramazana u 1438. god. po Hidžri u mjesecu junu 2017. god po Miladu.

Danas se naša duša odmara od tijela; naša duša danas traži plodove u bašci Ramazana; naše tijelo je gladno, ali naša duša je sita; naše tijelo je žedno, ali naša duša je željna da skine okove tijela oko vrata; naša duša ne može više da čeka.

Zato, dušo, skidaj okove s vrata! Budi slobodna kao na dan kada si stvorena od Božanskog duha! Ti si, dušo, kap u moru Božanskom! Ja te najbolje osjećam u ibadetu posta! Zato, dušo, nemoj biti poniženi rob svome tijelu! Budi ponizni rob svome Stvoritelju!

Uzdigni se, dušo, iznad *nāmūsa*, ovog materijalnog svijeta i pođi do *melekūta*:

- gdje ne vlada materija, već caruje duh;
- gdje se ništa ne giba, već sve miruje;
- gdje se ništa ne mijenja, već sve uvijek isto je;
- gdje se vrijeme ne razvija, već se vječnost odvija.

Na tom putu do uzvišenosti, dušo moja, tijelo ti smeta.

Čula tijela - vid, sluh, miris, ukus i dodir - samo su slatki i kratki užitak; samo su zavezani i svezani zastori oko tvoga vrata.

To su zastori koji te sprečavaju:

- da vidiš svojim okom;
- da čuješ svojim uhom;
- da mirišeš svojim nosom;
- da kušaš svojim jezikom;
- da dodiruješ svojom rukom;
- da dišeš svojim duhom!

To sam vam htio danas reći, braćo moja, da obratite pažnju na ovaj hadis Allahovog Poslanika:

الصَّائِمُ يَدْعُ قَوْلَ الزُّورِ، وَالْكَذِبِ، وَالْغَيْبَةِ، وَالنَّمِيمَةِ، وَالْجَهْلِ، وَالْخَنَا، وَيَحْفَظُ وَيَتَحَفَظُ، وَيَعُضُّ الْبَصَرَ،
فَمَنْ لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: لَا حَاجَةَ أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ..

- *Postać dok posti neće krivo svjedočiti, neće lagati, neće nikoga ogovorati, neće nikoga klevetati, neće raditi gluposti i neće bestidno pričati. Postać pazi šta govori, pazi da ne pogriješi i čuva svoj pogled od bestidnih slika. Onaj koji tako ne postupa dok posti, Svevišnji Allah za njega kaže: - On nema potrebe da ostavlja ni jelo ni piće!*

Zato, braćo moja, budite hrabri! Tek smo na početku ove velike škole za našu dušu, koja u postu uživa sve dok je u stanju da kontrolira tijelo, koje ju umara od svojih lažnih i prolaznih prohtjeva.

Kao što smo čuli od Allahovog poslanika Ramazan je mjesec sabura, a sabur nastaje iz takvaluka. Dakle, takvaluk je stablo, koje raste u ramazanskoj bašči, na kojem su raznovrsni plodovi od kojih je plod sabura najzdraviji za dušu. Duša je gladna i žedna toga sabura.

U Ramazanu nije ništa isto kao izvan njega. Ni dan, ni noć, ni java, ni san, ni ukus, ni miris - ništa nije isto. Sve je drugačije u ramazanskoj bašči. U postu duša pušta svoje sokove, sokove koji nastaju od plodova iz bašče Ramazana. Plod sabura na stablu takvaluka ima poseban miris i ukus. Sabur je najsigurniji lijek protiv opake bolesti očaja. Ali, čemu sabur služi? Po čemu se sabur izdvaja od ostalih plodova na stablu takvaluka u bašči Ramazana?

Tri su vrste sabura:

- sabur u predanosti Bogu (tā'at);

- sabur u sustezanju od grijeha (ma'sijeh);
- sabur u suočavanju sa izazovima života (mesā'ib).

Neko je pitao: - A kako mogu znati da sam u *tā'atu* Allahu mojim saburom? Na to pitanje Allah lijepo odgovara:

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ.

- Allah će vas kušati da bi se znalo ko od vas može najviše izdržati na putu do Božije pravde (Kur'an, 47:31).

Božija pravda je tvoj uspravni i ispravni hod dunjalukom sa istinom u srcu i pravdom u ruci. To nije lahko! I tebi je to poznato! I meni je to jasno! Zato je i tebi i meni propisan post! Zato smo pozvani da zajedno uđemo u bašču Ramazana, gdje nam se nudi plod sabura sa stabla takvaluka da nas svojim sokom osnaži na putu Božije pravde, da uspravno i ispravno hodamo dunjalukom!

Sjetimo se razgovora između Božijeg poslanika Musaa i hazreti Hidra:

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَ مِنِّي مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا، قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا، وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا!

- Mogu li te slijediti kako bi me naučio od onoga što ti znaš? - pitao je Musa Hidra. - Ali, ti nemaš dovoljno sabura da izdržiš na putu sa mnom?! - odgovori mu Hidir. - Kako da imaš sabur kad ne znaš o čemu se radi?! - upozorio je hazreti Hidir Božijeg poslanika Musaa (Kur'an, 18:66-67). Podsjećam vas na ovu priču da ne bismo bili kao onaj koji je učio ovu dovu: - Bože podari mi sabur, ali odmah!

Sabur, dakle, nije nešto "odmah" i "sad"! Sabur je trajanje u vremenu! To je proces u kojem je uspješan i spašen onaj koji zna da u njemu hoda uspravno i ispravno sa istinom u srcu i pravdom u ruci, koji zna kako da se sustegne od grijeha i suoči sa izazovima vremena!

Neko je pitao: - Šta je bolje ili šta je lakše: aktivna pokornost Bogu ili pasivna suzdržanost od grijeha? Možda nije ni svjestan, ali to pitanje je pitanje svih pitanja, koje muči čovjeka od postanja. Prije svega šta je to prava pokornost Bogu (*tā'at*)? Kome ona služi? Bogu, zasigurno, ne treba! Bog je neovisan od svega! On postoji sam po sebi!

Da, tako je! Pokornost Bogu jeste radi Boga, ali zbog tebe, dragi brate! Ako to razumiješ, onda ti je jasno da je tvoj *tā'at* Bogu za tvoje dobro. Ima li jedna riječ koja sve to objašnjava, neko je pitao? Ima! "Šukrun lillah"! "Zahvalnost Bogu", koja se očituje putem šehadeta, namaza, posta, zekata i hadža. - Zahvalnost za što? - pitao je? Šejtansko je to pitanje, ali neka je pitao! Odgovor je jasan: - Zahvalanost Bogu zato što si živ! - Pa to je normalno, veli on! Ne znam zašto bih se ikom zahvaljivao zato što sam živ! To je moje prirodno pravo - da živim, oholi se on! - Ali, moram mu reći, tako razmišljaju samo nezahvalni, koji postanu svjesni da su nezahvalni tek onda kada oštete ili izgube neku svoju životnu blagodat! Kada izgube vid ili sluh ili miris ili okus nezahvalni se sjete da su trebali biti zahvalni Bogu! Kada im slatki život postane gorak nezahvalni

su očajni - njih napušta sabur, oni postaju nesretni zato što nisu bili zahvalni Bogu na blagodatima života. Onda im postane jasno da život nije njihovo prirodno pravo, već dar Božiji. Eto, taj dar Božiji obavezuje čovjeka da bude u predanosti Bogu kroz sabur, koji raste na stablu takvaluka u bašči Ramazana!

Ali, ljudi jedva čekaju da im se kaže šta je lakše: biti u pokornosti Bogu ili se sustegnuti od grijeha? Drugim riječima, šta je od toga dvoga teže, ali Bogu draže? To je, uistinu pravo pitanje oko kojeg se i sam mučim, ali ipak ću ti reći: - Teže je sustegnuti se od grijeha, odnosno lakše je biti pokoran Bogu dok izgovaraš šehadet, klanjaš namaz, postiš Ramazan, izdvajaš iz tvog imetka zekat i odlaziš na hadž! - Kako to? - Evo, ovako! Vidio sam ljude, koji sve rade što od njih Bog traži - svjedoče javno vjeru, klanjaju, poste, zekat daju i idu na hadž, ali ne odustaju od grijeha, poput ogovaranja, prevare, laži, krađe i preljube. Vidio sam ljude, koji ulaze u džamiju, ali kad izađu iz džamije zaborave gdje su bili. Vidio sam ljude, koji poste Ramazan, ali kad Ramazan prođe ne boje se Boga. Vidio sam ljude koji znaju šta je grijeh, ali nisu u stanju da se odupru nagovoru šejtana da čine taj grijeh. Zato hoću da ti kažem da je Bogu draži onaj koji se susteže od grijeha nego onaj koji mu je pokoran, ali ne može da se sustegne od grijeha. Zato je i sabur, koji nas čuva od grijeha mnogo važniji od sabura, koji nas upućuje na pokornost Bogu. Jer, mi smo pokorni Božijoj volji milom ili silom, dok je sustezanje od grijeha naša volja, koju Bog nagrađuje Džennetom. Zbog taga je sustezanje od grijeha najviši stupanj pokornosti Bogu.

Allahu Svemogućí, osnaži nas takvalukom u srcu i saburom u ruci!

Allahu Sveznajućí, pouči nas saburu da budemo u pokornosti Tebi, i u neposlušnosti Šejtanu!

Allahu Milostivi, smiluj nam se na naše stanje i pomози nam da ga promjenimo kako si Ti zadovoljan!

Amin!

أَلَا إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النِّظَامِ. كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ!

كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي نَظْمِ الْكَلَامِ: "وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ!"

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ!

[جُلُوسٌ]

{بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّحِمِينَ}

الْخُطْبَةُ الثَّانِيَّةُ

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدَ الْكَامِلِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَي رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، تَعْظِيمًا لِنَبِيِّهِ وَتَكْرِيمًا لِفَخَامَةِ شَأْنِ شَرَفِ صَفِيَّتِهِ، فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَائِلٍ مُخْبِرًا وَآمِرًا: "إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا".

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، ، يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ (١) يَوْمَ تَرَوْهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ (٢)﴾ [سُورَةُ الْحَجِّ].

اللَّهُمَّ إِنَّا دَعَوْنَاكَ فَاسْتَجِبْ لَنَا دُعَاءَنَا فَآغْفِرْ!

اللَّهُمَّ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا!

اللَّهُمَّ آغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ!

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ صِيَامَنَا وَقِيَامَنَا وَتَجَاوَزْ عَن سَيِّئَاتِنَا وَأَعْتِقْ رِقَابَنَا مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ بِلا عَذَاب!

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَلَا مُضِلِّينَ اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَءَامِنْ رُءُوعَاتِنَا وَأَكْفِنَا مَا أَهَمَّنَا وَقِنَا شَرَّ مَا تَتَخَوَّفُ!

اللَّهُمَّ ارْزُقْ مَقْتِكَ وَغَضَبِكَ عَلَيْنَا وَلَا تُؤَاخِذْنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا بِدُنُوبِنَا مَنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يَخْشَاكَ وَلَا يَرْحَمُنَا!

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قُلُوبَنَا وَأَزِلْ غُيُوبَنَا وَاكْشِفْ كُرُوبَنَا وَتَوَلَّنَا بِالْحُسْنَى وَاجْمَعْ لَنَا خَيْرَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى!

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ أَحْوَالَنَا! اللَّهُمَّ أَلْفُ بَيْنَ قُلُوبِنَا! اللَّهُمَّ اخْتِمِ بِالْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَا بِرَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ - آمِينَ!

يا عبادَ اللهِ، إِنَّ اللهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ، يَعِظُكُمْ

لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ!

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ!